

Rapport

Datum: 14 september 2001
Rapportnummer: 2001/280

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat twee politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden hem op 23 februari 2000 in Rijswijk hebben verzocht om een bus van de Haagse Tramweg-Maatschappij (HTM) te verlaten.

Verzoeker, die van Antilliaanse afkomst is, stelt hierbij dat hij het vermoeden heeft dat de politieambtenaren hem hebben gediscrimineerd, omdat zij onder dezelfde omstandigheden een blanke medepassagier niet hebben verzocht om de bus te verlaten.

Beoordeling

1. Verzoeker wilde op 23 februari 2000 met twee bekenden en hun twee kinderen, allen van Antilliaanse afkomst, een bus van de Haagsche Tramweg-Maatschappij (HTM) instappen bij een bushalte te Rijswijk. De buschauffeur heeft hun de toegang tot de bus geweigerd omdat één van de kinderen een zakje patat in haar hand had, en zij had geweigerd het zakje buiten de bus weg te gooien. Een medepassagier heeft hun een plastic tas overhandigd waarin dit zakje patat kon worden gestopt, zodat het geen hinder zou opleveren tijdens het vervoer. Van dit aanbod heeft het gezelschap gebruik gemaakt. De buschauffeur bleef echter bij zijn standpunt dat het zakje patat niet in de bus mocht worden meegenomen, en verzocht de inmiddels ingestapte groep nogmaals hetzij het zakje patat buiten de bus te laten, hetzij de bus te verlaten. Naar aanleiding van de hierop ontstane discussie heeft de buschauffeur politieassistentie ingeroepen. De twee ter plaatse verschenen politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden, de ambtenaren G. en D., hebben met de buschauffeur en met verzoeker gesproken over de reglementen van de HTM met betrekking tot het meenemen van etenswaren in de bus. Vervolgens hebben de politieambtenaren verzoeker en zijn kennissen verzocht uit de bus te stappen om daar de discussie voort te zetten, omdat verzoeker zich niet kon verenigen met de regels van de HTM. Aan dit verzoek hebben zij uiteindelijk voldaan. Verzoeker heeft zich door deze gang van zaken gediscrimineerd gevoeld, aangezien de medepassagier die de plastic tas had aangeboden de bus niet behoefde te verlaten.

2. Verzoeker klaagt erover dat twee politieambtenaren hem hebben gediscrimineerd, omdat zij hem de bus hebben uitgezet en een blanke medepassagier niet, terwijl deze laatste zich ook had gemengd in de discussie over het zakje patat.

Naar de mening van verzoeker zijn de politieambtenaren ervan uitgegaan dat hij bij de groep van Antilliaanse vrouwen hoorde, terwijl dit niet het geval was. Deze veronderstelling impliceert indirect, zo stelt verzoeker, dat hij verantwoordelijk is voor het zakje patat, hetgeen niet zo is. Gelet op het feit dat hij niet de verantwoording voor het zakje patat droeg, is hij derhalve ten onrechte uit de bus verwijderd. Aangezien de medepassagier evenmin verantwoordelijk was voor dit zakje patat, stelt verzoeker niet gelijk te zijn

behandeld, toen deze de bus niet behoefde te verlaten. Verzoeker heeft zich in zijn klachtbrief op het standpunt gesteld dat hij de bus niet zou zijn uitgezet als hij blank was geweest, omdat het enige verschil tussen hem de medepassagier het verschil in huidskleur was.

3. De beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden liet in zijn reactie op de klacht weten dat hij zich aansloot bij het oordeel van de burgemeester van Rijswijk in deze kwestie. De korpsbeheerder heeft zich bij dit standpunt kunnen aansluiten, zo stelt hij, omdat er sindsdien geen sprake is geweest van nieuw gebleken feiten of omstandigheden die zouden leiden tot een ander oordeel. Hiertoe heeft hij verwezen naar de brief van de chef van het district Rijswijk/Westland van 8 november 2000, waarin deze overweging is geformuleerd. De burgemeester van Rijswijk heeft naar aanleiding van het onderzoek naar de klacht van verzoeker in het kader van de interne klachtbehandeling geoordeeld dat het optreden van de betrokken politieambtenaren niet discriminerend is geweest.

4.1. Een buschauffeur is op basis van de artikelen 32, 33 en 89 Wet personenvervoer (zie Achtergrond onder 1.1., 1.2. en 1.4.) juncto artikel 61, eerste lid onder h., en tweede lid van het Besluit personenvervoer (zie Achtergrond onder 2.) bevoegd om personen de toegang tot de bus te weigeren die in strijd met deze artikelen voorwerpen mee de bus in willen nemen. De buschauffeur heeft op grond van deze artikelen verzoeker en zijn kennissen de toegang tot de bus kunnen weigeren op het moment dat één van de kinderen met een zakje patat in de hand wilde instappen, aangezien zij hierdoor een overtreding conform artikel 92 Wet personenvervoer (zie Achtergrond onder 1.6.) begingen. Toen het gezelschap niet wilde voldoen aan zijn verzoek hetzij het zakje patat weg te gooien hetzij de bus te verlaten, en hierna een discussie ontstond, heeft de buschauffeur op grond van artikel 89 Wet personenvervoer (zie Achtergrond onder 1.4.) assistentie verzocht van het regionale politiekorps Haaglanden. De twee ter plaatse gekomen politieambtenaren hebben getracht in dit conflict te bemiddelen op basis van hun bevoegdheid conform artikel 80 en 89 Wet personenvervoer (zie Achtergrond onder 1.3. en 1.4.) en artikel 2 Politiewet (zie Achtergrond onder 3.1.). Toen bleek dat verzoeker en zijn kennissen niet bereid waren te voldoen aan het verzoek van de buschauffeur om het zakje patat weg te gooien of uit de bus te stappen, hebben zij tevens verzoeker en zijn gezelschap verzocht de bus te verlaten om aldaar de discussie voort te zetten. Op basis van hun bevoegdheid konden zij aldus handelen.

Hoewel de weigering van de buschauffeur om verzoeker c.s. mee te nemen bepalend is geweest voor de gang van zaken, hadden de politieambtenaren overigens op basis van hetgeen is bepaald in artikel 90 Wet personenvervoer (zie Achtergrond onder 1.5.) op een voor verzoeker minder ingrijpende wijze de ontstane impasse in de discussie kunnen beëindigen door het zakje patat uit de bus te verwijderen. Alsdan zou het niet noodzakelijk zijn geweest verzoeker en zijn kennissen te verzoeken de bus te verlaten.

4.2. In artikel 14 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) (zie Achtergrond onder 6.) is het verbod op discriminatie weergegeven. In dit artikel is bepaald dat het genot van de rechten en vrijheden die in het EVRM zijn vermeld moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals ras of kleur.

In de Grondwet is in artikel 1 (zie Achtergrond onder 7.) bepaald dat allen die zich in Nederland bevinden, in gelijke gevallen gelijk worden behandeld. Discriminatie wegens, o.a. ras is niet toegestaan.

4.3. Verzoeker heeft gesteld dat hij is gediscrimineerd omdat hij de bus is uitgezet en een medepassagier niet, terwijl deze ook heeft deelgenomen aan het gesprek met de buschauffeur over het zakje patat. Verzoeker heeft gesteld dat gelijke gevallen gelijk moeten worden behandeld. De mate waarin verzoeker en de medepassagier zich in de discussie met de buschauffeur en de politieambtenaren hebben gemengd, is derhalve van belang om te bepalen of het hier een gelijke situatie betreft.

Verzoeker is niet consistent op het punt van zijn relatie met de vier overige personen die de bus wilden betreden. In zijn klachtbrieven aan de burgemeester van Rijswijk van 20 april 2000 en aan de Nationale ombudsman van 3 juli 2000 heeft verzoeker te kennen gegeven dat het om kennissen van hem ging. In zijn laatste brief van 19 december 2000 aan de Nationale ombudsman (zie Bevindingen, onder **D.**) heeft hij daarentegen gesteld dat de buschauffeur er ten onrechte van is uitgegaan dat hij bij het desbetreffende groepje hoorde.

Of verzoeker daadwerkelijk tot de groep instappende passagiers behoorde kan hier echter in het midden blijven, hoewel het voor de hand had gelegen dat de politieambtenaren tijdens het gesprek met verzoeker hadden geïnformeerd wie de eigenaar van het zakje patat was om daarmee de rol van verzoeker in de discussie vast te stellen. Verzoeker heeft echter zowel bij de chauffeur als bij de politieambtenaren de indruk gewekt dat hij tot deze groep behoorde en dat hij daarvan zelfs min of meer de leiding had. Het staat immers vast dat hij zich in woord en daad heeft gemanifesteerd als de woordvoerder van het gezelschap en dat ook is blijven doen. Hij heeft door zijn opstelling een belangrijke rol gespeeld in de afhandeling van dit meningsverschil. De rol van de medepassagier week hiervan wezenlijk af.

De medepassagier heeft getracht een bemiddelende rol te spelen, met het overhandigen van een plastic tas om het zakje patat in op te bergen, en met zijn verzoek aan de buschauffeur om toe te staan het zakje patat op deze wijze mee te nemen in de bus. Niet is gebleken dat hij zich later nog in de discussie heeft gemengd. Zijn inbreng in deze discussie is derhalve van geringe mate geweest en bovendien geheel anders van aard, namelijk deëscalerend.

Gelet hierop kan niet worden gesproken van gelijke gevallen, die op gelijke wijze zouden moeten worden behandeld.

4.4. Gezien de wezenlijk verschillende opstelling van verzoeker in vergelijking met die van de medepassagier is het begrijpelijk dat de aandacht van de buschauffeur en de politieambtenaren zich heeft gericht op verzoeker en niet op de medepassagier. Er zijn geen aanwijzingen dat de huidskleur van verzoeker hierin een rol heeft gespeeld, en dat hier enige vorm van discriminatie heeft plaatsgevonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), is niet gegrond.

Onderzoek

Op 4 juli 2000 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer M., ingediend door Bureau Discriminatiezaken te Den Haag, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Den Haag over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De gemachtigde van verzoeker respectievelijk de betrokken ambtenaren berichtten dat het verslag geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Op 23 februari 2000 wilde verzoeker met twee bekenden van hem en hun twee kinderen, allen van Antilliaanse afkomst, te Rijswijk een bus van de HTM instappen. Eén van de kinderen had op dat moment een zakje patat in haar hand. Hierop gaf de buschauffeur aan, dat het nuttigen van etenswaren in de bus volgens de regels van de HTM niet is toegestaan. Een blanke medepassagier reikte daarop een plastic tas aan, waarin het zakje patat werd gestopt, met de mededeling aan de chauffeur dat het nu niet meer bezwaarlijk kon zijn het patatje mee de bus in te nemen. De buschauffeur kon zich met deze opvatting niet verenigen. Hierop ontstond een discussie tussen verzoeker en de buschauffeur, waarbij de chauffeur het gezelschap verzocht de patat buiten de bus weg te gooien of de bus te verlaten. Toen hieraan geen gehoor werd gegeven, verzocht de buschauffeur om politieassistentie. De twee ter plaatse gekomen ambtenaren van het

regionale politiekorps Haaglanden, ambtenaren G. en D., spraken met de buschauffeur, waarna zij zich tot verzoeker wendden en hem de procedure uitlegden die de HTM hanteert ten aanzien van het meenemen van etenswaren in de bus. Verzoeker kon zich niet verenigen met deze uitleg. Hierop verzochten de politieambtenaren verzoeker en zijn kennissen uit te stappen om aldaar de discussie voort te zetten. Onder protest is hieraan gehoor gegeven. Verzoeker voelde zich door deze gang van zaken gediscrimineerd, aangezien de blanke passagier die zich ook met het voorval had bemoeid niet uit de bus was verwijderd.

2. Bij brief van 20 april 2000 diende de gemachtigde van verzoeker een klacht in bij de burgemeester van Rijswijk wegens discriminatie door twee ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden. In deze brief gaf hij onder meer het volgende aan:

"Op woensdag 23 februari 2000 rond 18:00 uur stapte dhr. M., die van Antilliaanse afkomst is, met twee bekenden van hem en hun twee kinderen bus 23 in, bij halte: Bogaard in Rijswijk.

Aangezien de dochter van een van zijn kennissen nog in het bezit was van een zakje patat werd hen de toegang tot de bus geweigerd. Dhr. M. was van mening dat dit een zeer

overdreven reactie was en dat er wel een erg groot probleem werd gemaakt om een zakje met een restje patat en nam het voor zijn kennis op. Door een Nederlandse medepassagier werd een plastic tasje aangeboden om het hierin op te bergen en vroeg de chauffeur het hierbij te laten. Toch stond de chauffeur erop dat zij de bus verlieten, terwijl dit zakje al weggestopt was. Dit gold vanaf dat moment ook voor de heer M., maar niet voor de andere medepassagier. Dit was onterecht omdat zij het beiden opnamen voor de kennis. Toen zij weigerden de bus te verlaten heeft de chauffeur besloten de politie op te roepen. Rond 18:30 uur arriveerden er twee agenten. Deze hebben hen nogmaals gevraagd de bus te verlaten, waarop de heer M. om een proces-verbaal vroeg, waarin vermeld zou worden welke overtreding hij begaan zou hebben. Daarop antwoordden de agenten dat dit niet mogelijk was omdat het hier niet om een overtreding ging, maar om de regels van de HTM. Maar aangezien dhr. M. zich aan de regels van de HTM hield, is er geen reden geweest hem eveneens uit de bus te verwijderen. De twee agenten hebben de chauffeur gelijk gegeven, terwijl zij niet naar het verhaal van de heer M. hebben geluisterd. De heer M. heeft al die tijd het woord gevoerd, is rustig gebleven en heeft geen agressief gedrag getoond. Dhr. M. heeft de nummers van de agenten gevraagd. Het ging om de agenten: G. en D.

Uiteindelijk hebben zij alle vijf de bus moeten verlaten.

De heer M. voelt zich door deze gebeurtenis zeer vernederd. Hij heeft sterk het vermoeden dat het hierbij om discriminatie gaat omdat hij van mening is dat als het hier om een Nederlands persoon ging, er geen probleem was geweest. Dit blijkt ook wel uit het feit dat de heer M. ook moest vertrekken maar de andere medepassagier niet. En ook dat hij om een opgeborgen zakje patat, dat niet eens van hem was door de politie uit de bus is gezet."

3. De burgemeester van Rijswijk overwoog in haar reactie op de klacht van verzoeker bij schrijven van 8 juni 2000 onder meer het volgende:

"Feiten volgens de politie:

De betrokken politie-ambtenaren hebben tijdens het bewuste incident, op verzoek van de buschauffeur, de heer M. en zijn gezelschap, verzocht de bus te verlaten.

Het verzoek van de buschauffeur was gebaseerd op het feit dat de heer M. zich niet wenste te conformeren aan de regels van de HTM (het meenemen van etenswaren in de bus). De heer M. zou de politie-ambtenaren vervolgens hebben gevraagd in hoeverre zij handelden conform enige wettelijke bepaling. De politie-ambtenaren hebben hem vervolgens gewezen op de regels van de HTM (Deze regels zijn gebaseerd op de Wet personenvervoer; [...]).

Feiten volgens uw cliënt

Uw cliënt, de heer M., vroeg zich af waarom hij en zijn gezelschap de bus moesten verlaten. Uw cliënt stelde dat toen het zakje patat was ingepakt, er sprake zou zijn van een gewijzigde situatie. Ook stelde hij niet op de hoogte te zijn van regelgeving, waarin is opgenomen dat het niet is toegestaan dergelijke goederen met zich mee te voeren in de bus. De politieambtenaren zouden hem niet hebben kunnen overtuigen van het feit dat een dergelijke regelgeving bestaat. De wijze van optreden van de zijde van de politie-ambtenaren heeft bij uw cliënt de veronderstelling gewekt dat hij is gediscrimineerd. Uw cliënt geeft aan dat hij ervan overtuigd is dat tegen een blank persoon niet op een dergelijke wijze zou zijn opgetreden door betreffende ambtenaren.

Overwegingen en oordeel

1. Op grond van de relevante feiten, omstandigheden en argumenten concludeerden de politieambtenaren dat zij hebben gehandeld op verzoek van de betrokken chauffeur. Uit de gestelde feiten is niet komen vast te staan dat de politieambtenaren onvoldoende hebben duidelijk gemaakt dat de heer M. zich diende te conformeren aan de regels van de HTM.

2. Op basis van de mij beschikbare gegevens kan op geen enkele wijze worden vastgesteld dat door de betreffende politieambtenaren discriminerend is opgetreden ten opzichte van de heer M.

Ik acht de klacht terzake discriminatie gepleegd door genoemde politieambtenaren ten opzichte van uw cliënt, de heer M., ongegrond.

Gezien de heftige emoties die kennelijk zijn opgetreden na genoemd voorval, is het wellicht zinvol in een vervolggesprek met alle betrokkenen elkaars overwegingen nogmaals tegen het licht te houden, opdat wederzijds begrip ten aanzien van deze zaak kan worden bevorderd."

B. Standpunt verzoeker

Het standpunt van verzoeker staat samengevat weergegeven onder Klacht.

C. Standpunt beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden

1. Bij brief van 10 november 2000 reageerde de korpsbeheerder op de klacht van verzoeker. Hierin gaf de korpsbeheerder aan zich aan te sluiten bij het standpunt van de burgemeester van Rijswijk, aangezien het een soortgelijk geformuleerde klacht betrof en er geen nieuwe feiten of omstandigheden waren gebleken die tot een ander oordeel zouden kunnen leiden.

Tevens gaf de korpsbeheerder aan zich te kunnen verenigen met het standpunt van de chef van het district Rijswijk/Westland over de klacht, welke reactie als bijlage bij zijn brief was gevoegd. Deze overwoog in zijn brief van 8 november 2000 onder meer het volgende:

"Er hebben zich na de beantwoording van de klacht door de burgemeester van de gemeente Rijswijk van 8 juni 2000 geen feiten of omstandigheden voorgedaan die tot wijziging van het standpunt in die beantwoording hebben geleid. Dezerzijds bestaat er dan ook geen directe aanleiding om aan de afhandeling van de klacht iets toe te voegen dan wel aan te vullen."

2. Bij de reactie van de korpsbeheerder was als bijlage bijgevoegd het proces-verbaal dat op 26 mei 2000 door de betrokken ambtenaren G. en D. was opgemaakt. Hierin staat onder meer:

"Op woensdag 23 februari 2000, te 17:20 uur, reden wij, eerste en tweede verbalisant, in uniform gekleed en met de surveillancedienst belast, in een opvallend politievoertuig op het Wethouder Hillenaarplantsoen te Rijswijk. Door de centralist van de centrale politiemeldkamer Haaglanden werden wij gestuurd naar de Steenvoordelaan. Dit in verband met moeilijkheden met een klant in een bus van de HTM (Haagsche Tram Maatschappij) aldaar. Ter plaatse aangekomen zagen wij, eerste en tweede verbalisant, een bus van de HTM stilstaan bij een bushalte. Wij, eerste en tweede verbalisant, stapten de bus in alwaar wij werden aangesproken door de buschauffeur. De buschauffeur wees ons op een groep van vijf mensen die halverwege in de bus stond. Wij zagen dat deze groep uit een man, een vrouw en drie kinderen bestond. De buschauffeur vertelde ons, eerste en tweede verbalisant, dat de groep de bus was binnen gestapt. De buschauffeur had gezien dat een van de kinderen uit de groep een zakje patat bij zich had. De buschauffeur vertelde ons, eerste en tweede verbalisant, dat dit volgens de regels van de HTM niet in de bus mag worden meegenomen. Daarop heeft de buschauffeur aan de man gevraagd of deze het zakje patat weg wilde gooien. Hierop weigerde de man. Hierop gaf de buschauffeur aan de man aan, dat de man dan de bus moest verlaten en buiten de bus de patat op moest eten. De buschauffeur vertelde ons dat de man hem liet blijken niet van plan te zijn om aan een van beide voorstellen te voldoen. De buschauffeur vertelde ons, eerste en tweede verbalisant, dat de man vervolgens nogal boos op de buschauffeur werd en tegen hem begon te schreeuwen. Verder zou iemand uit de groep tegen de buschauffeur hebben gezegd dat hij, de buschauffeur, dit allemaal niet zou durven te zeggen als hij alleen met de groep in de bus zou zijn. Er werd tegen de buschauffeur gezegd: wacht maar tot je alleen bent, of woorden van gelijke strekking. De buschauffeur vertelde ons verder dat de man wel het patat in een plastic zak had gedaan om zo in de bus mee te voeren. Toch bleef de buschauffeur bij zijn standpunt de groep niet te willen vervoeren. Dit mede omdat de buschauffeur zich door de eerdere woorden uit de groep bedreigd voelde. De buschauffeur gaf ons aan dat hij van de bedreiging geen aangifte wilde doen.

Wij, eerste en tweede verbalisant, zijn na het aanhoren van dit verhaal van de buschauffeur naar de door hem aangewezen groep gelopen. De man, naar later bleek betrokkene M., voerde namens voornoemde groep het woord.

Wij, eerste en tweede verbalisant, hebben betrokkene M. het verhaal van de buschauffeur opnieuw uitgelegd. Betrokkene M. liet op dat moment aan ons, eerste en tweede verbalisant, het zakje patat zien en vertelde dat deze van een van de kinderen was. Betrokkene M. vertelde ons, eerste en tweede verbalisant, dat hij inmiddels van een medepassagier een plastic zakje had gehad en dat hij hierin het zakje patat had gedaan. Wij, eerste en tweede verbalisant, zagen dat het zakje patat inderdaad in een plastic zakje was gedaan. Naar de mening van ons, eerste en tweede verbalisant, kon dit geen kwaad, maar de buschauffeur gaf ons, eerste en tweede verbalisant, aan dat hij het hier niet mee eens was.

De buschauffeur van de HTM vertelde ons, eerste en tweede verbalisant, dat hij bij zijn standpunt bleef en dat het zakje patat alsnog moest worden weggegooid. De buschauffeur vertelde dat als dit niet gebeurde de groep de bus alsnog moest verlaten. Hierop hebben wij, eerste en tweede verbalisant, betrokkene M. opnieuw de procedure uitgelegd. Wij, eerste en tweede verbalisant, vertelden dat de buschauffeur handelde aan de hand van de regels van de HTM. Vervolgens gaf betrokkene M. nog steeds aan zich niet te conformeren aan een van beide opties. Daarop hebben wij betrokkene M. uitgelegd dat deze en de andere betrokkenen de bus uit zouden worden gezet. Aangezien de bus voor de helft was gevuld met passagiers en op een tijdschema rijdt, vonden wij, verbalisanten, dat we deze discussie niet verder in de bus moesten voeren. Vervolgens heeft de groep onder luid protest toch de bus verlaten. Wij, eerste en tweede verbalisant, zagen dat de groep in de bushalte ging staan. Wij, eerste en tweede verbalisant, hoorden dat een van de kinderen, naar wij konden zien de oudste van de drie, in het bijzijn van ons, eerste en tweede verbalisant, bedreigingen uitte richting de buschauffeur. Het meisje, naar schatting in de leeftijd van 16, 17 jaar oud, zei dat ze de man (de buschauffeur) nog wel te pakken zou nemen als zij hem zou tegenkomen, of woorden van gelijke strekking. Hierop hebben wij, eerste en tweede verbalisant, het meisje vermanend toegesproken. Naar de mening van ons, eerste en tweede verbalisant, hadden wij de situatie nu genoeg uitgelegd en was de situatie duidelijk. Betrokkene M. vroeg ons, verbalisanten, waar in de wet is bepaald dat hij zich diende te houden aan de regels zoals door de bestuurder van de bus hem waren medegedeeld; deze regels zouden volgens betrokkene M. niet in enig wetboek staan. Wij, eerste en tweede verbalisant, hebben betrokkene M. toen uitgelegd dat het hier de interne regelgeving van de HTM betreft en dat deze regelgeving verder niet was vastgesteld in enig wetboek. Kennelijk begreep betrokkene M. de uitleg van ons, eerste en tweede verbalisant, niet of wilde de uitleg niet begrijpen, daar betrokkene M. ondanks onze uitleg een proces-verbaal van ons wilde zien waarin de overtreding stond. Wij, eerste en tweede verbalisant, hebben toen uitgelegd dat dit niet mogelijk is. Wij, eerste en tweede verbalisant, hadden voor het veroorzaken van overlast in de bus echter wel een mini-proces-verbaal uit kunnen schrijven op basis van de Wet Personenvervoer. Maar wij, eerste en tweede verbalisant, vonden dat betrokkene M. al genoeg zou worden gestraft wanneer hij uit de bus zou worden gezet. Het geven van een bekeuring naast het uit de bus zetten van betrokkene M. vonden wij, eerste en tweede verbalisant, een veel te zwaar

middel om deze problemen op te lossen. Vervolgens hoorden wij, eerste en tweede verbalisant, betrokkene M. zeggen: "Dit is discriminatie en ik ga een klacht indienen!" Vervolgens vroeg betrokkene M. aan mij, eerste verbalisant, de namen van ons, eerste en tweede verbalisant, op te geven. Ik, eerste verbalisant, heb vervolgens aan betrokkene M. de dienstnummers van ons, eerste en tweede verbalisant, overhandigd. Van enige vorm van discriminatie, welke gepleegd zou zijn door ons, eerste en tweede verbalisant, ten overstaan van betrokkene M., is ons inziens geen enkele sprake. Wij zijn ervan overtuigd dat wij in een soortgelijke situatie, waarbij de betrokkene een autochtoon had betroffen, identiek zouden hebben gehandeld."

3. Als laatste bijlage was de rapportage van politieambtenaar V. van 19 mei 2000 bij de brief van de korpsbeheerder gevoegd. Deze rapportage was opgemaakt naar aanleiding van de klacht van verzoeker van 20 april 2000, ingediend bij de burgemeester van Rijswijk. Hierin deelde hij onder meer het volgende mee:

"FEITENONDERZOEK

Samenvatting gebeurtenis

Op woensdag 23 februari 2000, te 17.20 uur werden genoemde collega's gestuurd naar de Steenvoordelaan te Rijswijk in verband met problemen tussen een buschauffeur en een passagier. Ter plaatse werden de collegae door de bewuste chauffeur gewezen op een groep van vijf personen die zich deels in en deels buiten de bus bevonden. Deze groep bestond uit een man, een vrouw en drie kinderen. Een van de kinderen van deze groep zou een zakje patat met zich voeren, hetgeen in de bus niet is toegestaan. De chauffeur deelde de collegae mede dat hij de man en vrouw behorende tot deze groep meerdere malen zou hebben gewezen op het feit dat etenswaren in de bus niet zijn toegestaan. Daar deze groep kennelijk niet voornemens was aan dit verzoek gehoor te geven, had de chauffeur hen verzocht de bus te verlaten. Ook aan dit verzoek werd geen gehoor gegeven. Hierna zou de betreffende man een heftige verbale discussie met de chauffeur zijn aangegaan. De buschauffeur had zich hierdoor bedreigd gevoeld en de politie ter plaatse laten komen. Door de collegae is vervolgens een gesprek aangegaan met de man behorende tot deze groep naar later bleek klager de heer M. Door de collegae is het standpunt van de buschauffeur nogmaals aan de heer M. uitgelegd, waarbij de heer M. nogmaals in de gelegenheid werd gesteld een keuze te maken uit:

1. de zak patat (buiten de bus) weggooien

2. alsnog de bus verlaten.

De heer M. gaf aan zich met beide opties niet te kunnen verenigen. Uiteindelijk heeft de betreffende groep onder luid protest de bus toch verlaten. De heer M. wilde weten op basis waarvan hij de bus moest verlaten en wilde indien een en ander bij regelgeving is

vastgesteld een proces-verbaal ter zake een eventueel door hem gepleegde overtreding. De collegae zijn hier verder niet op ingegaan omdat naar hun mening het niet laten meerijden van de betreffende groep voldoende "bestrafing" betekende. De heer M. had vervolgens om de dienstnummers van de collegae gevraagd, daar hij van mening bleek dat hij gediscrimineerd was door deze wijze van handelen van de collegae. De dienstnummers zijn vervolgens door de betrokken collegae verstrekt.

Strekking van de klacht

- Klager geeft aan dat de collegae niet zouden hebben gehandeld conform enige wettelijke bepaling.

- Klager trekt hieruit de conclusie dat hij derhalve op grond van andere overwegingen, namelijk discriminatie op grond van zijn afkomst (Antilliaans) door de betreffende collegae onheus is bejegend.

Relaas collegae

Door de genoemde collegae is op verzoek van ondergetekende een proces verbaal van bevindingen ter zake de betreffende gebeurtenis opgemaakt (...).

Gesprek met klager

Op maandag 18 mei 2000, omstreeks 16.00 uur, verschenen na een eerder hiertoe gemaakte afspraak, op het Bureau van politie te Rijswijk, klager de heer M., die zich liet vertegenwoordigen door de heer P., medewerker van het Bureau Discriminatiezaken, alsmede een stagiaire van dit bureau mevr. V. Er vond vervolgens een gesprek plaats tussen bovengenoemde personen en ondergetekende. Het doel van dit gesprek was om de heer M. nog eens te laten aangeven waaruit nu precies is gebleken dat hij door genoemde collegae is gediscrimineerd. Voorts heb ik, ondergetekende, de heer M. uiteengezet op basis waarvan de politie bevoegd is op te treden bij problemen tussen medewerkers van de HTM en passagiers. De heer M. gaf hierop aan dat het zakje patat inmiddels was ingepakt in een plastic tas en derhalve ter plaatse niet meer voor enige vorm van overlast kon zorgen. Voorts gaf de heer M. aan dat hem niet is gebleken dat de collegae zich aan enige wettelijke bepaling hadden gehouden, als dit wel zo was geweest zou hij wel een proces-verbaal hebben gekregen voor zijn handelen in de vorm van een ter plaatse uitgereikte bekeuring. De heer M. gaf voorts aan dat hij zich op geen enkele wijze aan de indruk heeft kunnen onttrekken aan het feit dat het handelen van de collegae in directe relatie heeft gestaan met zijn afkomst (Antilliaans).

Juridisch kader optreden procedureel (samenvatting inhoud relevante artikelen)

Overtreden artikelen:

Artikel 32, 33 en 34 van de Wet Personenvervoer in verband met artikel 61 onder h Besluit Wet Personenvervoer.

Art. 32 WP omschrijft het verbod inzake orde, rust en veiligheid waarbij een goede bedrijfsgang is gewaarborgd (zie Achtergrond onder 1.1.; N.o.).

Art. 33 WP omschrijft de verplichting van reizigers de aanwijzingen inzake artikel 32 WP op te volgen, indien deze als zodanig zijn kenbaar gemaakt (zie Achtergrond onder 1.2.; N.o.).

Art. 34 onder h. (bedoeld wordt artikel 61, eerste lid, onder h.; N.o.) Besluit Wet Personenvervoer betreft het verbod stoffen mee te nemen welke hinder, gevaar, verontreiniging of beschadiging veroorzaken of kunnen veroorzaken (zie Achtergrond onder 2.; N.o.).

Juridisch kader klacht discriminerend optreden

Art; 137c. Wetboek van Strafrecht (discriminatie) (zie Achtergrond onder 5.1.; N.o.).

Art; 137g. Wetboek van Strafrecht (discriminatie door ambtenaar) (zie Achtergrond onder 5.2.; N.o.).

Overwegingen en oordeel

Op grond van bovenstaande kom ik aan de hand van bovengenoemde klachtenelement tot het volgende oordeel.

1. Er kan op basis van de onderliggende stukken worden vastgesteld dat de collegae hebben gehandeld op verzoek van de betrokken chauffeur. Door de collegae is gehandeld conform de bij of krachtens de Wet Personenvervoer vastgestelde bepalingen. Uit de vastgestelde feiten is niet komen vast te staan dat de collegae onvoldoende hebben duidelijk gemaakt, dat de heer M. zich diende te conformeren aan genoemde regelgeving. De collegae hebben door het handelen zoals omschreven een aanvang gemaakt, de door de heer M. gepleegde overtreding te doen ophouden.

2. Op geen enkele wijze is kunnen worden vastgesteld dat door de collegae op enigerlei wijze discriminerend is opgetreden ten opzichte van de heer M.

Ik acht de klacht terzake discriminatie gepleegd door genoemde politieambtenaren ten opzichte van de heer M. **geheel ongegrond**.

Aanbeveling

Gezien de heftige emoties die kennelijk bij de heer M. zijn opgetreden na genoemd voorval, is het wellicht zinvol een gesprek te arrangeren tussen betrokkenen, teneinde elkaars overwegingen nogmaals tegen het licht te houden, opdat van wederzijds respect in

de toekomst weer sprake zal kunnen zijn."

D. Reactie verzoeker

Verzoeker reageerde bij brief van 19 december 2000 op het door de korpsbeheerder ingenomen standpunt en de door de korpsbeheerder verstrekte informatie. Hij bleef bij zijn eerder ingenomen standpunt. Hij merkte nog het volgende op:

"1. Het proces-verbaal van vrijdag 26 mei 2000:

Betreffende de vierde alinea (...)

'Daarop heeft de buschauffeur aan de man gevraagd of deze het zakje patat weg wilde gooien. Hierop weigerde de man. ...dat de man vervolgens nogal boos op de buschauffeur werd en tegen hem begon te schreeuwen'.

Dit citaat geeft het idee dat dhr. M. in bezit zou zijn van de patat. Op het moment dat de politie dhr. M. aansprak, heeft dhr. M. het zakje aangenomen.

De buschauffeur zou dhr. M. geen keuzemogelijkheid hebben geboden. Hij zou dhr. M. niet persoonlijk hebben aangesproken. De hele groep werd toegesproken, inclusief dhr. M. terwijl deze niet tot de groep behoorde. Ze moesten allen de bus verlaten. Ook vertelde dhr. M. dat hij niet tegen de chauffeur zou hebben geschreeuwd.

Er wordt gesproken over een bedreiging in de vierde alinea. Er zou gezegd zijn: "...wacht maar tot je alleen bent..."

Dit zou niet gezegd zijn. Zij waren al alleen in de bus met de chauffeur. De andere passagiers zouden de bus al verlaten hebben.

Ten aanzien van de zevende alinea: 'De buschauffeur van de HTM vertelde ons, ...de groep de bus alsnog moest verlaten':

Deze keuzemogelijkheid is de groep niet geboden. Zij werden er door de politie uitgezet. Dhr. M. mocht ook niet alleen de bus meer in.

2. De rapportage van 20 mei 2000.

Onder "samenvatting gebeurtenis" staat vermeld: 'een groep van vijf personen die zich deels in en deels buiten de bus bevonden'.

De groep stond, volgens dhr. M. en het proces-verbaal van de verbalisanten, in zijn geheel in de bus.

De reden waarom dhr. M. zich gediscrimineerd voelt is niet goed geformuleerd. De reden is dat hij als lid van de groep werd gezien. De chauffeur en de verbalisanten zagen een groep mensen van Antilliaanse afkomst en ging ervan uit dat deze bij elkaar hoorden. Ze werden alle vijf uit de bus gezet. Dhr. M. hoorde echter niet bij de groep en meent dat op hem niets aan te merken viel."

E. verklaringen betrokken ambtenaren

Politieambtenaar D. liet bij brief van 9 november 2000 weten dat zij had kennisgenomen van de reactie van de burgemeester van Rijswijk op de klacht van verzoeker, en dat zij zich in de inhoud van het stuk kon vinden. Zij verklaarde hieraan niets te willen toevoegen.

Ook politieambtenaar G. liet in een schrijven van 11 november 2000 weten dat hij zich aansloot bij de brief van de burgemeester van Rijswijk, waarin zij haar oordeel over de klacht van verzoeker gaf. Aan de inhoud van dit stuk had hij evenmin iets toe te voegen.

Achtergrond

1. Wet personenvervoer (zoals deze op 23 februari 2000 gold)

1.1. Artikel 32:

"Het is verboden gebruik te maken van het openbaar vervoer en de daartoe behorende voorzieningen op zodanige wijze dat orde, rust, veiligheid of een goede bedrijfsgang wordt of kan worden verstoord."

1.2. Artikel 33:

"De reiziger is verplicht de aanwijzingen betreffende de orde, rust, veiligheid of een goede bedrijfsgang op te volgen, die door of vanwege de vervoerder verricht, duidelijk kenbaar zijn gemaakt."

1.3. Artikel 80:

"1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn belast de bij besluit van Onze Minister aangewezen personen.

2. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn voorts belast de in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde ambtenaren (...).

3. Onverminderd het bepaalde in het eerste en tweede lid zijn met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens de artikelen 30 tot en met 34, eerste en tweede lid, onderdelen a en b, bepaalde mede belast personen, die daartoe door de vervoerder zijn aangewezen.

4. Van een besluit als bedoeld in het eerste lid, wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant."

1.4. Artikel 89:

"Indien naar het oordeel van de in de artikelen 80 en 82 bedoelde ambtenaren en personen in onvoldoende mate medewerking wordt verleend bij de uitvoering van de hun opgedragen taak treffen zij zonedig met behulp van de sterke arm de nodige maatregelen."

1.5. Artikel 90:

"De in de artikelen 80 en 82 bedoelde ambtenaren en personen zijn bevoegd bij vermoeden van een ten aanzien van handbagage gepleegde overtreding van het in artikel 32 bepaalde, zich in tegenwoordigheid van de reiziger van aard en inhoud daarvan te overtuigen en onbevoegd meegenomen handbagage uit de vervoermiddelen te weren of te verwijderen."

1.6. Artikel 92, eerste lid:

"1. Niet naleving van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 30 tot en met 34, eerste lid (...) wordt aangemerkt als een overtreding en gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of met een geldboete van de tweede categorie."

2. Besluit personenvervoer (zoals dit gold op 23 februari 2000)

Artikel 61, eerste lid, onder h., en tweede lid:

"1. Als verstoring van orde, rust, veiligheid of een goede bedrijfspgang als bedoeld in artikel 32 van de wet worden beschouwd: (...)

h. meenemen in een vervoermiddel van dieren, stoffen of voorwerpen, die hinder, gevaar, verontreiniging of beschadiging veroorzaken of kunnen veroorzaken. (...)

2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing voor zover de vervoerder daarvoor, met inachtneming van de belangen van de reizigers, toestemming heeft gegeven."

3. Politiewet 1993

3.1. Artikel 2:

"De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

3.2. Artikel 3, eerste lid, onder a.:

"Ambtenaren van politie in de zin van deze wet zijn:

a. ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak."

4. Wetboek van Strafvordering

Artikel 141, onder b.:

"Met de opsporing van strafbare feiten zijn belast:

(...) b. de ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a en c, en tweede lid van Politiewet 1993."

5. Wetboek van Strafrecht

5.1. Artikel 137c:

"Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie."

5.2. Artikel 137g:

"Hij die, in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf personen opzettelijk discrimineert wegens hun ras, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie."

6. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 14 Verbod van discriminatie:

"Het genot van de rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status."

7. Grondwet

Artikel 1:

"Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan."